

В. В. Нечитайло,
к.е.н., старша дослідниця, провідна наукова співробітниця
відділу інвестиційного та матеріально-технічного забезпечення,
Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки" НААН України
ORCIDID: <https://orcid.org/0000-0002-7098-0441>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.10.268

ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ЛОГІСТИКИ В УМОВАХ ВОЄННОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

V. Nechytailo,
PhD in Economics, Senior Researcher, Leading Research Fellow of the Investment and Logistics Department,
National Scientific Center "Institute of Agrarian Economics" of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine

ECONOMIC PRINCIPLES OF AGRICULTURAL LOGISTICS DEVELOPMENT IN CONDITIONS OF MILITARY INSTABILITY

У дослідженні здійснено комплексний аналіз обсягів валового виробництва зернових і олійних культур, результати якого засвідчують збереження виробничого потенціалу аграрної галузі України. Розглянуто обсяг залізничних перевезень зерна і продуктів перемолю, рослинної олії та жмихуупродовж п'яти років. Вивчено перевезення агропродукції автомобільним та морським транспортом. Оцінено загальні потужності одночасного зберігання діючих зерносховищ в Україні та логістичні тарифи на них. Охарактеризовано логістичний ланцюг постачання свіжої плодоовочевої продукції. Здійснений аналіз посівних площ овочевих культур. Простежено виробництво яблук в Україні протягом останніх 8 років та обґрунтовано основні обмеження галузі, які зумовлюють вкладення інвестицій у сховища та післязбиральну доробку. Окрім того, у статті розглянуто виробництво ягід в Україні у 2021–2024 рр. та їхнє внутрішнє споживання і потенціал зовнішньої торгівлі ягідною продукцією. Також досліджено експорт та імпорт агропродукції 2025 року.

Agricultural logistics is an important factor in ensuring the economic stability of the state. In the structure of agricultural logistics, the differentiation of cargo flows by type of product plays a key role, which determines the specifics of the organization of transportation of both grain and fruit and vegetable and berry cargo. Grain logistics occupies a leading place in agricultural cargo flows and forms the basic transportation infrastructure, while the logistics of vegetables, fruits and berries, despite smaller volumes, requires more complex and specialized solutions, which makes both areas interconnected within a single transport and logistics system of the agro-industrial complex.

The purpose of the article is to substantiate the economic principles of the development of agricultural logistics in conditions of military instability, to determine the factors of the efficiency of logistics processes and directions for their improvement to ensure the continuity of agri-food chains and increase the competitiveness of products on world markets.

The study carried out a comprehensive analysis of the gross production of grain and oilseed crops, the results of which indicate the preservation of the production potential of the agricultural sector of Ukraine. The volume of rail transportation of grain and milling products, vegetable oil and cake over five years was considered. The transportation of agricultural products by road and sea was studied. The total capacity of simultaneous storage of operating grain storage facilities in Ukraine and the

logistics tariffs for them were estimated. The logistics supply chain of fresh fruit and vegetable products was characterized. An analysis of the sown areas of vegetable crops was carried out. Apple production in Ukraine was tracked over the past 8 years and the main limitations of the industry that determine investments in storage facilities and post-harvest processing were substantiated. In addition, the article considers the production of berries in Ukraine in 2021–2024 and their domestic consumption and the potential for foreign trade in berry products. Exports and imports of agricultural products in 2025 were also studied.

Ключові слова: логістика, зернові та олійні культури, транспортні перевезення, плодоовочева продукція, зовнішня торгівля агропродукцією.

Key words: logistics, grain and oilseed crops, transportation, fruit and vegetable products, foreign trade in agricultural products.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Аграрна логістика відіграє важливу роль у функціонуванні агропромислового комплексу, забезпечуючи ефективний рух сільськогосподарської продукції на всіх етапах ланцюга постачання — від виробництва до кінцевого споживання. Характерні особливості аграрного сектору визначаються складною, просторово розосередженою структурою виробництва, за якої окремі ланки виробничого процесу функціонують у територіально віддалених місцях, що призводить до ускладнення координаційних процесів між ними. Виробництво сільськогосподарської продукції відзначається тривалістю технологічно-виробничих циклів, сезонністю та високою залежністю від природно-кліматичних та економічних чинників, а також воєнних ризиків. За таких умов ефективність функціонування галузі значною мірою визначається рівнем організації логістичних процесів. У цьому контексті аграрна логістика набуває ключове системне значення, виступаючи не лише інструментом транспортування продукції, а й інтеграційним механізмом, що забезпечує узгодженість усіх етапів руху матеріальних потоків — від постачання ресурсів до реалізації готової продукції. У зв'язку із зазначеним актуальність тематик не викликає сумніву.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Різноманітним аспектам стану і потенційним векторам розвитку аграрної логістики в умовах воєнної нестабільності присвячені праці низки вітчизняних дослідників, а саме:

Навроцький Я. Ф., Петров В. М. та Аврамчук Л. А. досліджували вплив воєнних умов на зернову логістику України, обґрунтували індекс логістичної ефективності та довели, що попри часткове відновлення екс-

порту завдяки альтернативним маршрутам, високі логістичні витрати суттєво обмежують рентабельність галузі [1].

Семцов В. М. обґрунтував взаємозв'язок інвестицій і логістики як важливих чинників сталого розвитку аграрного сектору України та обґрунтував напрями підвищення його ефективності й конкурентоспроможності [2].

Нечитайло В. В. узагальнила основні тенденції транспортної логістики, інвестицій та аграрної торгівлі України з акцентом на спад портової перевалки й провідну роль олійного експорту [3].

Захарчук О. В., Лещук Н. В., Ткачик С. О., Скубій О. А., Стефківська Ю. Л. та Завальнюк О. І. дослідили особливості формування та функціонування ринку овочевої продукції в Україні, проаналізували попит, пропозицію й ціноутворення та обґрунтували напрями підвищення ефективності галузі через модернізацію, розвиток маркетингу й інфраструктури [4].

Самофалов Д. М. вивчав український і світовий ринок плодів та ягід, проаналізував його структуру, динаміку виробництва, споживання та торгівлі, а також визначив перспективи розвитку українського експорту в контексті глобальних ринкових тенденцій [5].

Водночас аспекти цієї теми за умов воєнної нестабільності досліджені недостатньо, оскільки з'являються нові виклики та небезпеки, які впливають на поточне становище аграрної логістики в Україні та яким необхідно протидіяти, щоб мінімізувати їхній негативний вплив.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є обґрунтування економічних засад розвитку аграрної логістики в умовах воєнної нестабільності, визначення чинників ефективності логістичних процесів та напрямів їх удосконалення для забезпечення безперебійності агропродовольчих ланцюгів і підвищення конкурентоспроможності продукції на світових ринках.

**ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ
ДОСЛІДЖЕННЯ**

Аграрна логістика виступає важливим чинником забезпечення економічної стійкості держави. У 2025 році галузь перейшла у фазу, що поєднує відносно стабілізацію з глибокими структурними змінами. Після тривалого функціонування в умовах воєнних загроз, обмеженої пропускної здатності інфраструктури та значного навантаження на експортні шляхи, транспортна система країни поступово трансформувалася від антикризових механізмів до більш впорядкованої та системно організованої моделі управління.

За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України, у 2025 р. попри воєнні ризики та несприятливі погодні умови, валове виробництво зернових становило 57,6 млн т і 17,3 млн т олійних культур, що підтверджує збереження виробничого потенціалу галузі. З урахуванням завершення збирання кукурудзи загальний обсяг зернових оцінюється близько 60 млн т, а середня врожайність — 5,08 т/га (на 14% нижче середнього рівня ЄС), що забезпечило Україні 18-те місце серед 27 країн ЄС, випереджаючи Іспанію та Румунію [6].

Залізничний транспорт є важливою складовою аграрної логістики, оскільки перевезення значних обсягів зернових і продуктів їх перемолу, рослинної олії та жмиху найбільш ефективно здійснюється саме цим видом транспорту. Це забезпечує надійну організацію перевезень на великі відстані в межах території України. Водночас залізничні перевезення відзначаються високою пропускною здатністю та відносною стійкістю до впливу погодних чинників. Разом із тим у прифронтових регіонах функціонування інфраструктури ускладнюється внаслідок її пошкодження або блокування залізничних колій.

У 2025 р. загальний обсяг перевезень основних видів сільськогосподарської продукції залізницею в Україні становив орієнтовно 33,3 млн т (Рис. 1), з яких переважна частка припадала на зернові культури та продукти їх перемолу — 28,9 млн т, тоді як залізничні перевезення рослинної олії сягнули ≈ 1,6 млн т, а жмиху ≈ 3,0 млн т, що відображає структуру аграрного експорту та рівень розвитку переробної галузі в умовах воєнної нестабільності.

Внаслідок тривалих дощів восени 2025 р. попит на автомобільні перевезення суттєво зріс, оскільки цей вид транспорту виявився більш гнучким і доступним в умовах ускладненої роботи інших логістичних каналів.

У 2025 р. сукупні потужності одночасного зберігання зерна становлять близько 52,9 млн т, що на 3,7 млн т менше порівняно з початком 2022 року. Разом з тим, тарифи на послуги з приймання, сушіння, очищення та відвантаження зернових, що надаються філіями АТ "Державна продовольчо-зернова компанія України" у 2025/2026 рр. для сільськогосподарських підприємств, диференціюються залежно від регіону. Зокрема, найвищу вартість сушіння зафіксовано у південному регіоні -153 грн/т-%, тоді як у північному вона є найнижчою і становить — 105 грн/т-% [3].

Після зернової логістики, яка є домінуючим сегментом вантажопотоків за обсягами та експортною значущістю стратегічно важливе місце займає логістика плодово-овочевої та ягідної продукції. Зернова логістика формує основну частку залізничних і портових перевезень, тоді як логістика овочів, плодів та ягід має менші фізичні обсяги, але є більш складною з організаційно-технологічної точки зору через високу швидкопсувність продукції.

Водночас ці два сегменти взаємопов'язані через спільну транспортно-логістичну інфраструктуру, зокрема складські комплекси, холодильні потужності, транспортні коридори та експортні маршрути. Розвиток зернової логістики часто визначає загальний рівень інфраструктурного забезпечення аграрного сектору, тоді як логістика плодів і овочів формує вимоги до більш спеціалізованих рішень.

Логістичний ланцюг постачання свіжої плодово-овочевої продукції "від лану до столу" включає транспортування з поля, охолодження, зберігання, пакування та доставку до споживача, кожен із яких потребує дотримання температурного режиму та спеціалізованого обладнання. У післязбиральний період продукцію необхідно охолоджувати не пізніше ніж через 1,5 години, що обумовлює близьке розміщення складів (до 50 км) або використання мобільних рефрижераторних контейнерів. Оптимальні умови зберігання становлять 0,2—5°C із попереднім охолоджен-

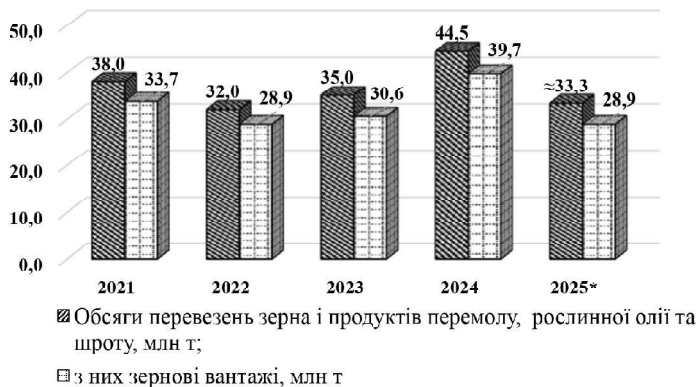

Рис. 1. Динаміка обсягів залізничних перевезень зерна і продуктів перемолу, рослинної олії та жмиху, 2021—2025 рр., млн т

Джерело: сформовано за даними [2], [7], [8], [9].

Таблиця 1. Зібрані площі овочевих культур в Україні у 2021–2024 рр., тис га

Овочі (види)	Рік				2024 р. у % до 2021 р
	2021	2022	2023	2024	
	тис. га				
Усі овочі	460,8	374,9	396,7	387,7	84,1
Капуста	69,2	60,1	62,1	61,9	89,5
Помідори	75,8	51,5	60,9	54,5	71,9
Огірки	53,3	45,1	47,2	44,6	83,7
Цибуля	53,8	44,2	46,7	50,5	93,9
Морква	43,2	38,2	40,7	41,6	96,3
Капуста	460,8	374,9	396,7	387,7	84,1
Помідори	69,2	60,1	62,1	61,9	89,5

Джерело: сформовано на основі даних [4, с. 53], [11, с. 6].

ням для запобігання конденсації, а застосування регульованого газового середовища дозволяє подовжити терміни зберігання, які залежать від виду продукції. Пакування здійснюється безпосередньо біля місця виробництва або в охолоджених приміщеннях, тоді як завершальна доставка потребує спеціалізованого транспорту, оскільки використання кур'єрських сервісів може знижувати економічну ефективність постачання [10].

У 2024 р. порівняно з довоєнним 2021 р. спостерігалось суттєве скорочення посівних площ овочевих культур — на 15,9%. Найбільш відчутне зменшення зафіксовано у сегменті виробництва помідорів (на 28,1%) та огірків (на 16,3%). Водночас площі під капустою скоротилися на 10,5%, під цибулею — на 6,1%, а під морквою — на 3,7%. Зазначена динаміка свідчить про структурні зміни у галузі овочівництва, зумовлені впливом воєнно-економічних чинників та трансформацією виробничих пріоритетів сільськогосподарських товаровиробників (Табл. 1).

Світ увійшов у фазу, коли виробляти плодоовочеву продукцію дешево фактично неможливо, а для українських виробників ситуацію ускладнює дорога та тривала логістика, спричинена війною. За даними грантових програм, площі під яблуневими садами посіли 3 місце після фундука та лохини [12].

Виробництво яблук в Україні є територіально концентрованим і переважно зосереджене у західно-центральному агрокліматичному регіоні, а саме Вінницька, Хмельницька, та Тернопільська області, а також у західній частині країни — Чернівецька, Львівська та Закарпатська області, що зумовлено сприятливими природно-кліматичними умовами для садівництва.

Середньорічні обсяги виробництва яблук в Україні у 2018–2023 рр. демонстрували відносну стабільність, коливаючись у межах приблизно 1,1–1,3 млн тонн. Водночас у сезоні 2024/25 спостерігалось суттєве зниження потенціалу врожайності, зумовлене впливом весняних заморозків, які особливо негативно позначилися на регіонах, де фаза цвітіння яблуні збіглася з періодом низьких температур [13].

Врожай яблук у 2025 році перевищив показники 2024 р. Поточна ринкова кон'юнктура сформувала "хороші ціни" на рівні 20–30 грн/кг, що забезпечує виробникам прибуток. Експортні ціни залишаються дещо вищими, проте потребують додаткових витрат на логістику та підготовку продукції [14].

Міністерство сільського господарства США (USDA) оцінює врожай яблук в Україні у 2025/26 маркетинговому році у 1,173 млн тонн [15].

Попри позитивну динаміку врожайності, галузь і надалі відчуває значний дефіцит інфраструктури для зберігання продукції, зокрема брак потужностей післязбиральної доробки. Очікується, що отримані прибутки аграрні виробники спрямовуватимуть переважно на розширення та модернізацію сучасних сховищ, а не на розширення площ плодівих насаджень.

Площі під ягідними культурами у відкритому ґрунті в малих господарствах поступово скорочуються, що зумовлено високою трудомісткістю виробництва та ускладненнями зі збутом продукції. Водночас спостерігається зростання кількості інтенсивних насаджень, орієнтованих на роботу за контрактами або під конкретні замовлення. Упродовж останніх п'яти років простежується стійка тенденція до розвитку переробного сегменту, зокрема у сфері заморожування та шокової обробки ягід.

За даними Держстату у 2024 р. масштаби вирощування в Україні найпопулярніших видів ягідної продукції виявляють невідповідність порівняно з 2021–2023 рр. (Табл. 2), що може пояснюватися тим, що основна частка виробництва припадає на домогосподарства, які фактично не обліковуються належним чином. Щодо виробництва смородини, то воно дійсно скорочується через відсутність достатньої механізації для збору врожаю. Багато господарств, які збирали смородину вручну, змушені були її прибирати [16].

Динаміка виробництва ягід в Україні у 2021–2023 рр. характеризується коливаннями загальних обсягів. У 2021 р. було вироблено 139 тис. т ягідної продукції, зокрема 62 тис. т суниць і полуниць та 36 тис. т малини й ожини. У 2022 р. показник зріс до 154,6 тис. т, тоді як у 2023 р. спостерігалось зниження до приблизно 121 тис. т, включаючи 53 тис. тонн суниць і

Таблиця 2. Площі під ягідними культурами в Україні у 2021–2024 рр., тис. га

Ягідна продукція	Рік			
	2021	2022	2023	2024
Малина й ожина, тис. га	5,3	5,0	4,6	0,8
Смородина, тис. га	3,4	3,2	3,5	0,9
Суниця й полуниця тис. га	8,2	7,7	7,1	0,6
Лохина тис. га	1,0	1,1	1,2	1,4

Джерело: сформовано на основі [16].

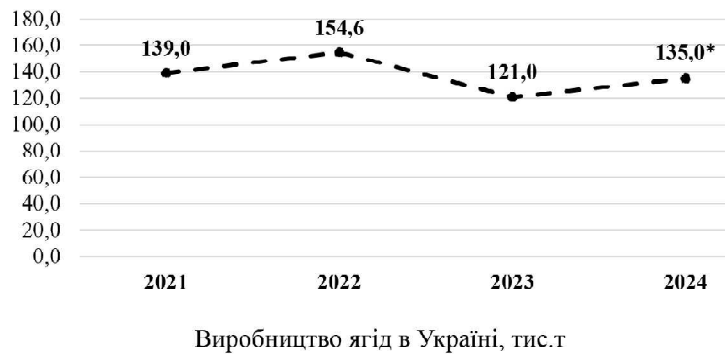

Рис. 2. Динаміка виробництва ягід в Україні за 2021—2024 рр., тис. т

*2024 р. — розраховано на основі галузевих аналітичних даних.
Джерело: сформовано на основі [17].

полуниць, 34 тис. т малини й ожини та 23 тис. тонн смородини [17](Рис. 2).

З огляду на коливання обсягів виробництва ягід в Україні у 2021—2023 рр., у 2024 р. виробничі показники, ймовірно, перебували у межах 125—145 тис. т. Для наочного відображення на Рис. 2 подано середнє значення цього показника — 135 тис. тонн.

Внутрішній попит на свіжу ягідну продукцію залишається стриманим через обмежену купівельну спроможність населення, тоді як споживання продукції переробки — зокрема пюре, джемів і заморожених ягід — демонструє зростання. Це формує підґрунтя для активізації співпраці між виробниками та підприємствами переробної галузі.

Однак українські ягоди мають потенціал для зміцнення позицій на світовому ринку завдяки поєднанню конкурентної ціни та підвищення якості, що вже дозволяє вихід у преміум-сегмент української малини і постачання до країн із високими вимогами, зокрема США та Канади. Експерти прогнозують подальше зростання експорту малини у 2025 році та можливе розширення успіху на інші культури, зокрема лохину, попит на яку активно зростає.

Лохина є перспективною для експорту ягодою, оскільки внутрішнє споживання в Україні стабілізувалося на рівні 10 тис. т і через падіння купівельної спроможності населення суттєво не зростатиме. Позитивна тенденція по нарощуванню обсягів експорту свіжої лохини зберігається. Виробництво лохини щорічного росте на 15—20%, синхронно має зростати і експорт[18].

Важливим потенційним резервом розвитку аграрної логістики залишається використання морського та внутрішнього водного транспорту. Водночас воєнні дії в Україні суттєво ускладнюють функціонування системи морських перевезень, створюючи додаткові організаційні, безпекові та інфраструктурні виклики.

Експорт агропродукції через порти Чорного моря зазнав масштабних змін, адже морські шляхи опиняються під загрозою обстрілів і блокад. Протеза-лишаються ключовим чинником для виходу української агропродукції на світовий ринок[19].

За підсумками 2025 р. експорт агропродукції України становив \$22,53 млрд, що на 8,8% (\$2,15 млрд) менше, ніж роком раніше. Попри це, частка АПК в

структурі товарного експорту залишилася високою — 56,1%, перевищуючи половину всіх експортних надходжень, хоча й дещо поступаючись рівню 2023 року (61%) [20].

У 2025 році в Україні було призупинено експорт сої та ріпаку, що стало наслідком запровадження урядом 10% митного збору на ці види продукції[6].

На фоні зменшення експортних надходжень в Україні простежується протилежна тенденція в імпорті агропродукції: у 2025 році його обсяг досяг рекордних за останні п'ять років \$8,75 млрд. Частка агро-товарів у загальному імпорті залишається відносно стабільною (близько 10,8%), однак у грошовому вимірі витрати щороку зростають. Понад 53% імпорту (\$4,64 млрд) припадає на країни ЄС, що свідчить про високу інтеграцію українського ринку з європейським [20].

Зернова логістика посідає провідне місце у аграрних вантажопотоках і формує базову інфраструктуру перевезень, тоді як логістика овочів і фруктів, попри менші обсяги, потребує більш складних і спеціалізованих рішень, що робить обидва напрями взаємопов'язаними в межах єдиної транспортно-логістичної системи агропромислового комплексу.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У 2025 році, незважаючи на воєнні ризики та несприятливі погодні умови, валове виробництво зернових і олійних культур склало 57,6 млн т та 17,3 млн т відповідно, що свідчить про збереження значного виробничого потенціалу аграрного сектору України. Того ж року обсяг залізничних перевезень основної агропродукції держави складав близько 33,3 млн т, з яких 86,8% припадало на зернові та продукти перемолю.

Під впливом погодних умов зростає роль автомобільних перевезень у 2025 році. Встановлено, що значною мірою аграрна логістика України залежить від морського та внутрішнього водного транспорту, проте воєнні дії суттєво ускладнюють морські перевезення та експорт через порти Чорного моря, які залишаються основними для виходу на світові ринки.

Загальна потужність одночасного зберігання діючих зерносовищ в Україні 2025 р. становила близько

53,0 млн т, що стосується логістичних тарифів на зернові, то послуги залишаються регіонально диференційованими, що відображає нерівномірність інфраструктурних умов у країні.

У 2024 році порівняно з 2021 роком в Україні відбулося скорочення посівних площ овочевих культур на 16,0%, особливо помідорів і огірків, що вказує на структурні зміни в овочівництві під впливом воєнно-економічних чинників та трансформації виробничих пріоритетів агровиробників.

Виробництво яблук в Україні протягом останніх 8 років залишалося відносно стабільним із коливаннями 1,1—1,3 млн т у рік, тоді як основними обмеженням галузі продовжують бути дефіцит інфраструктури зберігання, що зумовлює пріоритетне вкладення інвестицій у сховища та післязбиральну доробку.

У 2021—2023 рр. виробництво ягід в Україні коливалося в межах 121—154,6 тис. т із подальшим зниженням у 2023 р., а в 2024 р. оцінювалося на рівні 125—145 тис. т, що свідчить про нестабільну, але відносно прогнозовану динаміку галузі. Внутрішнє споживання свіжих ягід обмежується низькою платоспроможністю населення, тоді як зростання попиту на перероблену продукцію стимулює розвиток співпраці між виробниками та переробними підприємствами. Українські ягоди, зокрема малина та лохина, мають експортний потенціал завдяки підвищенню їхньої якості та конкурентній ціні.

У 2025 р. експорт агропродукції становив \$22,53 млрд, частка АПК в експорті залишилася високою (56,1%), водночас було призупинено експорт сої та ріпаку через мита, а агроімпорт зріс до \$8,75 млрд, значна частка якого припадає на країни Європейського Союзу.

Література:

1. Навроцький Я. Ф., Петров В. М., Аврамчук Л. А. Економічні та фінансові аспекти розвитку зернової логістики України в нестабільних умовах. Інвестиції: практика та досвід. 2026. № 5. С. 30—36. doi:10.32702/2306-6814.2026.5.30.
2. Семцов В. М. Інвестиційно-логістичні фактори сталого розвитку аграрного сектору економіки. Агросвіт. 2025. № 22. С. 4—10. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.22.4>
3. Нечитайло В. В. Стан аграрної логістики та інвестиційні аспекти її розвитку. Агросвіт. 2026. № 8. С. 142—147. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.-2026.8.142>.
4. Захарчук О. В., Лещук Н. В., Ткачик С. О., Скубій О. А., Стефківська Ю. Л., Завальнюк О. І. Формування продовольчого ринку овочевих в Україні: стан і перспективи розвитку (огляд). Агросвіт. 2025. № 11. С. 50—61. DOI: [10.32702/2306-6792.2025.11.50](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.11.50).
5. Самофалов Д. М. Стан глобального ринку плодів і ягід в умовах сучасності. Економіка та суспільство. 2025. № 79. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-149>.
6. Аграрний сектор України у 2025 році: рекордні обсяги виробництва та європейські позиції. URL: <https://finteco.com.ua/article/29646-ahrarynyy-sektor-ukrainy-u-2025-rotsi-rekordni-obsiahy-vyrobnytstva-ta-ievropeyski-pozytsii/> (дата звернення: 29.04.2026).

7. "Укрзалізниця" зменшила перевезення зерна на 27% в 2025 році. URL: https://cfts.org.ua/news/2026/01/08/ukrzaliznitsya_zmenshila_perevezennya_zerna_na_27_v_2025_rotsi_85499 (дата звернення: 23.04.2026).

8. У 2025 році "Укрзалізниця" зменшила експортні перевезення олії на 10%. URL: https://cfts.org.ua/news/2026/01/08/u_2025_rotsi_ukrzaliznitsya_zmenshila_eksportni_perevezennya_oli_na_10_85503?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 24.04.2026).

9. Укрзалізниця перевезла рекордну кількість шроту в 2025 році. URL: https://usm.media/ukrzalizniczya-perevezla-rekordnu-kilkist-shrotu-v-2025-rotsi/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 21.04.2026).

10. Доставка продукту з ферми до кінцевого споживача: переваги та виклики співпраці. URL: <https://agronews.ua/news/dostavka-produktu-z-fermy-dokinczevogo-spozhyvacha-perevagy-ta-vyklyky-spivpraciz-zovnishnimy-vykonavcsyamy/> (дата звернення: 22.04.2026).

11. Огляд ринку свіжих фруктів та овочів у Європейському Союзі та Україні за окремими культурами. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/03/Zvit-1.1_Oglyad-rinku-svizhiv-fruktiv-ta-ovochiv-u-YES-ta-Ukrayini_vidformatovaniy_ukrayinskoju.pdf (дата звернення: 21.04.2026).

12. Ціни на фрукти та ягоди в Україні зростуть через витрати на логістику. URL: <https://agrotimes.ua/ovochi-sad/cziny-na-frukty-ta-yagody-v-ukrayini-zrostut-cherез-vytraty-na-logistyku/> (дата звернення: 23.04.2026).

13. Стан ринку яблук в Україні та Європі в 2025 році. URL: <https://www.ukrsadvinprom.com/novyny/novynahaluzi/stan-rynku-iabluk-v-ukraini-ta-yevropi-v-2025-roku> (дата звернення: 22.04.2026).

14. Виробництво яблук в Україні залишилося прибутковим. URL: <https://agrotimes.ua/ovochi-sad/vyrobnytstvo-yabluk-v-ukrayini-zalyshylosya-prybutkovym/> (дата звернення: 25.04.2026).

15. Споживання яблука у світі та в Україні в 2025/26 МР скоротиться — прогноз USDA. URL: <https://eastfruit.com/uk/novyny/spozhyvannya-yabluka-u-sviti-ta-v-ukrayini-v-2025-26-mr-znyzysya-prohnoz-usda/> (дата звернення: 24.04.2026).

16. "Лохина може стати другою малиною": Ірина Кухтіна. URL: <https://www.jagodnik.info/lohyna-mozhe-staty-drugoju-malynou-iryna-kuhtina/> (дата звернення: 21.04.2026).

17. Стан ринку ягід в Україні: поточний стан виробництва та внутрішнього ринку України на 2024 рік. URL: <https://uaberries.com/novyny/novyny-sektoru/stan-rynku-iahid-v-ukraini-potochniy-stan-vyrobnytstva-ta-vnutrishnoho-rynku-ukrainy-na-2024-rik> (дата звернення: 23.04.2026).

18. Внутрішній ринок лохини досяг стелі споживання. URL: <https://agroportal.ua/news/yagidnictvo/vnutrishniy-rinok-lohini-dosyag-steli-spozhyvannya> (дата звернення: 22.04.2026).

19. Особливості транспортування зернових та інших агропромислових товарів. URL: <https://lukroltd.com/osoblivosti-transportuvannya-zernovih-ta-inshih-agropromislovih-tovariv/> (дата звернення: 21.04.2026).

20. Експорт продукції АПК з України у 2025 році склав 22,53 \$ млрд, що на 2\$ млрд менше показника 2024 року. URL: <https://ucab.ua/ucab-survey/eksport-produkcziyi-apk-z-ukrayiny-u-2025-roczni-sklav-2253-mlrd-shho-na-2-mlrd-menshe-pokaznyka-2024-roku/> (дата звернення: 24.04.2026).

References:

1. Navrotskyi, Ya.F., Petrov, V.M., Avramchuk, L.A. (2026), "Economic and financial aspects of the development of grain logistics in Ukraine in unstable conditions", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, [Online], vol. 5, pp. 30—36, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/9314> (Accessed April 24, 2026).

2. Semtsov, V.M. (2025), "Investment and logistics factors of sustainable development of the agricultural sector of the economy", *Ahrosvit*, [Online], vol. 22, pp. 4—10, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/7980> (Accessed April 23, 2026).

3. Nechytailo V. V. (2026), "The state of agricultural logistics and investment aspects of its development", *Ahrosvit*, [Online], vol. 8, pp. 142—147, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/9808> (Accessed April 22, 2026).

4. Zakharchuk O. V., Leshchuk N. V., Tkachyk S. O., Skubii O. A., Stefkivska Yu. L., Zavalniuk O.I. (2025), "Formation of the vegetable food market in Ukraine: status and development prospects (review)", *Ahrosvit*, [Online], vol. 11, pp. 50—61, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/6586> (Accessed April 23, 2026).

5. Samofalov D. M. (2025), "The state of the global fruit and berry market in modern conditions", *Ekonomika ta suspilstvo*, [Online], vol. 79, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6801/6740> (Accessed April 25, 2026).

6. Main economic news from Ukraine and the world (2025), "Ukraine's agricultural sector in 2025: record production volumes and European positions", available at: <https://finteco.com.ua/article/29646-ahramnyy-sektor-ukrainy-u-2025-rotsi-rekordni-obsiah-vyrobnytstva-ta-ievropeyski-pozytsii/> (Accessed April 29, 2026).

7. Center for Transportation Strategies (2026), "Ukrzaliznytsia reduced grain transportation by 27% in 2025", available at: https://cfts.org.ua/news/2026/01/08/ukrzaliznytsia_zmenshila_perevezennya_zerna_na_27_v_2025_rotsi_85499 (Accessed April 23, 2026).

8. Center for Transportation Strategies (2026), "In 2025, Ukrzaliznytsia reduced oil export transportation by 10%", available at: https://cfts.org.ua/news/2026/01/08/u_2025_rotsi_ukrzaliznytsia_zmenshila_eksportni_perevezennya_oli_na_10_85503?utm_source=chatgpt.com (Accessed April 24, 2026).

9. Ukrainian Shipping Magazine (2026), "Ukrzaliznytsia transported a record amount of meal in 2025", available at: https://usm.media/ukrzalizniczya-perevezla-rekordnu-kilkist-shrotu-v-2025-roczni/?utm_source=chatgpt.com (Accessed April 21, 2026).

10. AgroNews (2021), "Delivery of the product from the farm to the end consumer: benefits and challenges of cooperation", available at: <https://agronews.ua/news/dostavka-produktu-z-fermy-do-kinczevogo-spozhyvacha-perevagy-ta-vykylyky-svivpraczi-iz-zovnishnimy-vykonavczyamy/> (Accessed April 22, 2026).

11. Center for Food and Land Use Research at the Kyiv School of Economics (2024), "Overview of the fresh fruit and vegetable market in the European Union and Ukraine by individual crops", available at: https://kse.ua/wp-content/uploads/2025/03/Zvit-1.1_Oglyad-rinku-svizhiv-fruktiv-ta-ovochiv-u-YES-ta-Ukrayini_vidformatovaniy_ukrayinskoyu.pdf (Accessed April 21, 2026).

12. AgroTimes (2026), "Prices for fruits and berries in Ukraine will increase due to logistics costs", available at: <https://agrotimes.ua/ovochi-sad/cziny-na-frukty-ta-yagody-v-ukrayini-zrostut-cherез-vytraty-na-logistyku/> (Accessed April 23, 2026).

13. UKRSADVINPROM (2025), "State of the apple market in Ukraine and Europe in 2025", available at: <https://www.ukrsadvinprom.com/novyny/novyny-haluzi/stan-rynku-iabluk-v-ukraini-ta-yevropi-v-2025-roku> (Accessed April 22, 2026).

14. AgroTimes (2026), "Apple production in Ukraine remained profitable", available at: <https://agrotimes.ua/ovochi-sad/vyrobnyctvo-yabluk-v-ukrayini-zalyshylosya-prybutkovym/> (Accessed April 25, 2026).

15. EastFruit (2025), "Apple consumption in the world and in Ukraine will decrease in 2025/26 MY — USDA forecast", available at: <https://east-fruit.com/uk/novyny/spozhyvannya-yabluka-u-sviti-ta-v-ukrayini-v-2025-26-mr-znyzysya-prohnoz-usda/> (Accessed April 24, 2026).

16. Berry grower: all about growing and processing berries (2025), "Blueberries can become the second raspberry: Iryna Kukhtina", available at: <https://www.jagodnik.info/lohyna-mozhe-staty-drugoyu-malynoyu-iryna-kuhtina/> (Accessed April 21, 2026).

17. Ukrainian Berry Association (2025), "State of the berry market in Ukraine: current state of production and the domestic market of Ukraine for 2024", available at: <https://uaberries.com/novyny/novyny-sektoru/stan-rynku-iahid-v-ukraini-potochnyi-stan-vyrobnytstva-ta-vnutrishnoho-rynku-ukrainy-na-2024-rik> (Accessed April 23, 2026).

18. AgroPortal (2026), "Domestic blueberry market has reached a consumption ceiling", available at: <https://agroportal.ua/news/yagidnictvo/vnutrishniy-rinok-lohini-dosyag-steli-spozhyvannya> (Accessed April 22, 2026).

19. LUKRO (2024), "Features of transportation of grain and other agricultural products", available at: <https://lukrold.com/osoblivosti-transportuvannya-zernovih-ta-inshih-agropromislovih-tovariv/> (Accessed April 21, 2026).

20. UCAB (2026), "Exports of agricultural products from Ukraine in 2025 amounted to \$22.53 billion, which is \$2 billion less than in 2024", available at: <https://ucab.ua/ucab-survey/eksport-produkcziyi-apk-z-ukrayiny-u-2025-roczni-sklav-2253-mlrd-shho-na-2-mlrd-menshe-pokaznyka-2024-roku/> (Accessed April 24, 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 01. 05.26

Процеженовано / Revised: 11. 05.26

Дата публікації / Published: 21.05.26